THEQC
ICQAA 2026

2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON QUALITY ASSURANCE AND ACCREDITATION

Conference Abstracts and Full Proceedings Book

ISBN: 978-625-91232-0-2

SEPTEMBER 14-15, 2026, İSTANBUL, TÜRKİYE

2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON QUALITY ASSURANCE AND ACCREDITATION

CONFERENCE ABSTRACTS AND FULL PROCEEDINGS BOOK

ISBN

978-625-91232-0-2

PUBLISHER
Turkish Higher Education Quality Council

SEPTEMBER 14–15, 2026

ISTANBUL-TURKIYE

FOREWORD

Quality assurance in higher education is one of the fundamental elements of institutional development, sustainable success, and international competitiveness. Today, as digital transformation and artificial intelligence technologies reshape all processes of higher education, developing quality assurance systems with an approach that guides this change, supports innovation, and bases itself on continuous improvement carries strategic importance.

The Turkish Higher Education Quality Council (THEQC) regards the internalisation of a quality culture in the Turkish higher education system, the strengthening of institutional quality assurance mechanisms, and the dissemination of information and experience sharing at the international level as among its key priorities. In line with this, we held the 2nd THEQC International Conference on Quality Assurance and Accreditation (ICQAA'26), hosted by Yıldız Technical University, in İstanbul on 14-15 September 2026, under the theme "Quality Assurance Systems and Artificial Intelligence in the Process of Digital Transformation."

Our conference, which attracted considerable national and international attention, brought together approximately 1,200 participants. A total of 313 paper applications were submitted to our conference, and following scientific evaluations, 247 papers were accepted for oral presentation. The 4 keynote speeches, 9 panels, and scientific sessions conducted simultaneously in 6 different halls within the scope of the conference provided a foundation for addressing the future of quality assurance in higher education, the opportunities offered by digital transformation, and the prospects and responsibilities brought by artificial intelligence in a multidimensional manner.

The international keynote speakers, Prof. Bjørn Stensaker, Prof. Daniela Cristina Ghițulică, Dr Nasser H. Paydar, and Prof. Jamil Salmi, made valuable contributions to the scientific and international quality of our conference with their evaluations on the future of quality assurance, digital transformation, artificial intelligence, and evolving approaches in higher education.

This book of proceedings includes a total of 193 scientific studies, comprising 74 paper abstracts and 119 full-text papers. I believe that this work, which transforms the scientific accumulation generated at our conference into lasting academic value, will make significant contributions to the development of quality assurance policies in higher education, the improvement of institutional practices, and the strengthening of international academic collaborations.

I would like to extend my gratitude to all our stakeholder institutions and organisations, particularly Yıldız Technical University for their valuable contributions to the success of our conference, as well as to our Organizing and Scientific Committees, invited speakers, panellists, researchers, reviewers, and colleagues who served with dedication.

I hope that this book of proceedings contributes to the reinforcement of quality culture in higher education, the advancement of scientific knowledge, and the future of our higher education, and I wish it to be beneficial to the academic community and all stakeholders.

Prof. Ümit KOCABIÇAK
President of the Turkish Higher Education Quality Council

FOREWORD

Universities are not merely institutions where knowledge is produced and transmitted; they are also centres of science where different ideas meet, new concepts develop, and the future is shaped together. International scientific meetings, on the other hand, offer significant opportunities for universities to share their academic experience, benefit from diverse perspectives, and develop lasting collaborations.

Drawing strength from its deep-rooted history exceeding a century, Yıldız Technical University attaches great importance to pioneering in the fields of science, technology, and innovation, and to contributing to the future of higher education through the knowledge we produce and the collaborations we build. With this understanding, we were honoured to host the 2nd THEQC International Conference on Quality Assurance and Accreditation (ICQAA'26), organised by the Turkish Higher Education Quality Council on 14-15 September 2026, on the historic Davutpaşa Campus.

The conference, conducted under the theme “Quality Assurance Systems and Artificial Intelligence in the Process of Digital Transformation,” enabled issues closely concerning the future of higher education to be addressed from an international perspective. Bringing together academics, researchers, and higher education representatives from different universities across Türkiye and various countries around the world in İstanbul was extremely valuable in terms of strengthening scientific interaction and developing a shared understanding.

The speeches, panels, and scientific sessions conducted on our campus over two days laid the groundwork for discussing current developments from different perspectives and establishing the foundations for new institutional collaborations. This book of proceedings is a valuable work that immortalises the academic output of the scientific gathering at Davutpaşa Campus and serves as a reference for future studies.

I would like to express my gratitude to the Presidency of the Turkish Higher Education Quality Council for leading this meaningful organisation, to all academics and researchers who contributed to the scientific program, and to our colleagues involved in the organisation. I also extend my special thanks to our academic and administrative staff who fulfilled our university's hosting responsibility with great dedication.

I wish that the scientific bonds established on the occasion of the conference continue to grow stronger, and I hope that this work contributes to new research, original ideas, and international academic collaborations.

Prof. Eyüp DEBİK
Rector of Yıldız Technical University

PREFACE

Quality assurance in higher education is one of the essential pillars of institutional development, sustainable success, and international cooperation. Today, as digital transformation and artificial intelligence technologies reshape higher education processes, developing quality assurance systems with innovative approaches and sharing best practices are of great importance.

With this understanding, the International Conference on Quality Assurance and Accreditation (ICQAA'26), organised by the Turkish Higher Education Quality Council (THEQC) on 14-15 September 2026 and hosted by Yıldız Technical University under the theme “Quality Assurance Systems and Artificial Intelligence in the Process of Digital Transformation,” hosted an important scientific gathering at both national and international levels.

At our conference, which gathered approximately 1,200 participants, the future of quality assurance in higher education, digital transformation, artificial intelligence, micro-credentials, and international accreditation approaches were addressed in various dimensions through 4 keynote speeches and 9 panels. The contributions of representatives from international quality assurance agencies strengthened the scientific quality and international interaction of our conference.

A total of 313 paper applications were submitted to our conference, and following scientific evaluations, 247 papers were accepted for oral presentation. The book of conference proceedings includes 193 scientific studies, consisting of 74 paper abstracts and 119 full-text papers. I believe these studies will provide significant contributions to the scientific knowledge and future research in the field of quality assurance in higher education.

I sincerely thank the THEQC President for leading the successful organisation of our conference, the Rector of Yıldız Technical University for hosting the event and their support, our keynote speakers, panellists, Scientific and Organizing Committees, reviewers, all participants, and our dedicated organisation team for their valuable contributions.

I hope that ICQAA'26 reinforces international collaborations, contributes to the dissemination of a quality culture, and that this book of proceedings sheds light on future scientific endeavours.

Prof. Ramazan BAYINDIR
Chair of the ICQAA'26 Conference Organizing Committee

THE 2ND THEQC INTERNATIONAL CONFERENCE ON QUALITY ASSURANCE AND ACCREDITATION

"Quality Assurance Systems and Artificial Intelligence in the Digital Transformation Process"

THE BOOK OF FULL-TEXT PAPERS AND ABSTRACTS

September 14–15, 2026, Istanbul, Türkiye

EDITORS

Levent ALTINTAŞ (Ankara University)

Hüsamettin EKİCİ (Kırıkkale University)

B. Ruhsar KAVASOĞLU (Ankara Hacı Bayram Veli University)

© September 2026. All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including electronic, mechanical, or photocopying methods, without the prior permission of the publisher. The authors are solely responsible for the scientific content and legal aspects of their respective contributions.

THEQC
ICQAA 2026

CONTENTS

Contents I

Committees II

Honorary Committee II

Organizing Committee Chairs II

Advisory Board II

Organizing Committee II

Scientific Committee III

Abstracts Book 1

Full-Text Book 76

COMMITTEES

HONORARY COMMITTEE

Professor Ümit KOCABIÇAK, President of THEQC
Professor Eyüp DEBİK, Rector of Yıldız Technical University

ORGANIZING COMMITTEE CHAIRS

Ramazan BAYINDIR, Vice President of THEQC
Vatan KARAKAYA, Vice Rector of Yıldız Technical University
Sema YILMAZ, Council Member of THEQC

ADVISORY BOARD

Ali BİLGİN, Council Member of THEQC
Mustafa Sıtkı BİLGİN, Council Member of THEQC
Elif ÇEPNİ, Council Member of THEQC
Hüseyin AĞIR, Council Member of THEQC
Mesut GÜNER, Council Member of THEQC
Murat SARĞIN, Council Member of THEQC
Aşkın TÖREN, Council Member of THEQC
Gülden Banu MÜDERRİSOĞLU, Council Member of THEQC
Cengiz DELİBAŞ, Council Member of THEQC
Fatma Derya ARIKAN, Council Member of THEQC

ORGANIZING COMMITTEE

Mehmet YILMAZ, Secretary General of THEQC
Olgun ÇİÇEK, International Advisor to THEQC
Ronny HEINTZE, International Advisor to THEQC
Ivan LEBAN, International Advisor to THEQC
Yunus Nadi YÜKSEK, Advisor to the President of THEQC
Resul TELLİ, Advisor to the President of THEQC
Levent ALTINTAŞ, Advisor to the President of THEQC
Çiğdem SAZAK TURGUT, Advisor to the President of THEQC
Meryem Ayşegül KOZAK ÇAKIR, Advisor to the President of THEQC
Hüsamettin EKİCİ, Advisor to THEQC
B. Ruhsar KAVASOĞLU, Advisor to THEQC
Sena ÇATAL, Advisor to THEQC
Ömer Faruk YILDIZ, Branch Manager at THEQC
Aykut BÖCÜKCÜ, Assistant Expert at THEQC
Muzaffer Mert TOPUZ, Assistant Expert at THEQC
Mustafa ÖZCAN, Assistant Expert at THEQC
Muhammed İkbal SAĞKOL, Assistant Expert at THEQC
Serkan DÖNMEZOĞLU, Assistant Expert at THEQC
Volkan BABACAN, Assistant Expert at THEQC
Zeynep DEMİR, Assistant Expert at THEQC

THEQC
ICQAA 2026

SCIENTIFIC COMMITTEE

Şenol AKIN, Yozgat Bozok University
Philip G. ALTBACH, Boston College, USA
Mehmet Emin ARICI, Karadeniz Technical University
Feyza ARICIOĞLU, Marmara University
Juan Carlos ARROYO, Universidad UCATEC, Bolivia
Hakan ATILGAN, Ege University
Cengiz Hakan AYDIN, Özyeğin University
Ali AZAR, Zonguldak Bülent Ecevit University
Salih BARDAKÇI, Hacettepe University
Chan BASARUDDIN, University of Indonesia, Indonesia
Eltjo BAZEN, EQAR – European Quality Assurance Register, Netherlands
Ergül BERBER, Istanbul Arel University
Brandford BERVELL, University of Cape Coast, Ghana
Oğuz BORAT, Istanbul Commerce University
Neslihan BOYAN, Çukurova University
Chané de BRUYN, University of Johannesburg, South Africa
Rui Alexander CASTANHO, Portalegre Polytechnic University, Portugal
Hamish COATES, Australian National University, Australia
Clifton CONRAD, University of Wisconsin–Madison, USA
Maximilian CONRAD, University of Iceland, Iceland
Gwilym CROUCHER, University of Melbourne, Australia
Bülent ÇAVAŞ, Dokuz Eylül University
Ferhan ÇEBİ, Istanbul Technical University
Olgun ÇİÇEK, Senior Researcher, University of Ljubljana, Slovenia
Atilla ÇİMER, Trabzon University
Tuncay DÖĞEROĞLU, Eskişehir Technical University
Muzaffer ELMAS, Kocaeli University of Health and Technology
Sina ERCAN, Yeditepe University
Füsun EYİDOĞAN, Başkent University
İlyas GÖKHAN, Ankara Hacı Bayram Veli University
Anca GREEREG, Babeș-Bolyai University, Romania
Meenu GUPTA, Marwadi University, India
Durmuş GÜNAY, Maltepe University
Bilal GÜNEŞ, Gazi University
Bekir S. GÜR, Hacettepe University
Kamil GÜREL, University of Health Sciences
Rima ISAIFAN, Georgetown University in Qatar, Qatar
Mustafa Necmi İLHAN, Gazi University
Hüseyin KARA, Selçuk University
Klemens KATTERBAUER, Euclid University, Gambia
Terri KIM, Hanyang University, South Korea
Manja KLEMENČIČ, University of Ljubljana, Slovenia
Simona LACHE, Transilvania University of Brașov, Romania
Theodor LEIBER, University of Augsburg, Germany
Luis LOURES, Portalegre Polytechnic University, Portugal
Liviu MATEI, King's College London, UK
Soraia MARİNO, Universidad Católica del Uruguay, Uruguay
Sélim MEKDESSI, Lebanese University, Lebanon
Ka Ho MOK, The Hang Seng University of Hong Kong, Hong Kong
Juan Carlos MONDRAGÓN-QUINTANA, University of Bristol Business School, UK
Teboho MOJA, New York University, USA
Vesile MÖHSÜMOVA, Baku State University, Azerbaijan
Anatoly V. OLEKSIYENKO, The Education University of Hong Kong, Hong Kong
Murat ÖNDER, Boğaziçi University
Nedime Lerzan ÖZKALE, Istanbul Commerce University
Ercan ÖZTEMEL, Marmara University
Francesc PEDRÓ, Universitat Pompeu Fabra, Spain
Fabricio Pelloso PIURCOSKY, Centro Universitário Integrado, Brazil
Jana PRODANOVA, Macedonian Academy of Sciences and Arts, Macedonia
Juliana Elisa RAFFAGHELLI, Università degli Studi di Padova, Italy
Manuel SALAS-VELASCO, University of Granada, Spain
Pedro Portugal dos SANTOS JUNIOR - Instituto Federal de Minas Gerais, Brazil
Şule Itır SATOĞLU, Istanbul Technical University
Esra SİVEREKLİ, Gaziantep University
Donald STAUB, Izmir University of Economics
Selva STAUB, Muş Alparslan University
Macit Fikret SUNER, Istanbul Technical University
Şükran ŞAHİN, Ankara University
Muzaffer ŞEKER, President of TÜBA / Necmettin Erbakan University
Necip ŞİMŞEK, Istanbul Commerce University
Sultan TAŞÇI, Erciyes University
Serdal TERZİ, Süleyman Demirel University
Ömer TORLAK, Istanbul Commerce University
Javier Eduardo Gallo TOSCANO, Universidad San Ignacio Loyola, Peru
Fabrizio TRIFIRÒ, Times Higher Education, INQAAHE, UK
Ana Sofía Quispe UBILLA - Universidad Científica del Sur, Peru
Orhan UZUN, Ankara University
Öktem VARDAR, TED University
N. V. VARGHESE, Indian Institute of Technology Bombay, India
Shen WENQIN, Peking University, China
Tuğba YANPAR YELKEN, Mersin University
Sibel Aksu YILDIRIM, Hacettepe University

ID: 29 - ICQAA-II - Oral Presentation

Yükseköğretimde Kalite Güvencesi ve "Model Çöküşü": Kurumsal Çeşitliliği Korumak için Organik Varyasyon Odaklı Kalite Modeli

M. Emir İlhan

Bursa Uludağ Üniversitesi

Özet

Üretken yapay zekâ sistemlerinin yükseköğretim kalite süreçlerine entegrasyonu, kurumsal çeşitliliği tehdit eden yapısal bir homojenleşme riskini beraberinde getirmektedir. Piyasa güdümlü yeni kamu yönetimi reformlarının denetim baskısıyla zaten daralan kurumsal özerklik alanı, algoritmik üretimin istatistiksel ortalamaya yakınsama eğilimiyle ikinci bir kısıtlamaya maruz kalmaktadır: kurumsal hafızanın özgün varyantlarını "gürültü" olarak eleme. Halkbilimi ve varyant kuramı, algoritmik kültür sosyolojisi, teknik yapay zekâ literatürü ve kalite güvencesi standartlarından oluşan dört veri kümesinin eleştirel senteziyle yürütülen bu kuramsal/kavramsal çalışmada üç araştırma sorusuna yanıt aranmaktadır: (1) Kendi çıktılarıyla beslenen üretken YZ'nin özgün dağılımın kuyruklarını yitirmesi (Model Otofaji Bozukluğu'na ve varyant kapanmasına yol açan model çöküşü süreci) yükseköğretimde nasıl bir kurumsal homojenleşme riskine dönüşmektedir? (2) YZ'nin kalite yönetiminde ürettiği gayrişahsî karizma ve arayüz temelli otorite kurumsal muhakemeyi nasıl tehdit etmektedir? (3) Organik Varyasyon Odaklı Kalite Modeli kurumsal çeşitliliği güvence altına almak için hangi operasyonel çerçeveyi sunmaktadır? Bulgular, kalite güvencesinin çıplak tekrar yerine algoritmik öngörülebilirliğe karşı negatif entropi işlevi gören giyinik tekrar kapasitesiyle tanımlanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Gayrişahsî karizmanın Weberci otorite tipolojisini aşan arayüz temelli bir yapıya sahip olduğu ve kurumsal kararları sessizce biçimlendirdiği gösterilmiştir. Önerilen Genişletilmiş Organik Varyasyon Odaklı Kalite Modeli, çekirdek değişmez, organik varyant ve zararlı varyant ayrımına dayanan altı boyutlu yapısı ve yedi ölçüm göstergesiyle YÖKAK, ESG ve NIST çerçeveleriyle uyumlu, ampirik olarak test edilebilir bir kalite mimarisi sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kalite güvencesi, Organik varyasyon, Model çöküşü, Kurumsal çeşitlilik, Yapay zekâ.

GIRIŞ

1990'lardan itibaren yükseköğretim sistemleri, piyasa güdümlü yeni kamu yönetimi (New Public Management/NPM) reformlarının yarattığı performans odaklı denetim baskısıyla yüzleşmektedir. Vostal (2016), bu dönemin, akademik zamanın yapısını kökten dönüştürdüğünü; hız, verimlilik ve ölçülebilir çıktı mantığının kurumların özgün eğitimsel ve araştırma pratiklerini işlevsiz kılarak standartlaşmış raporlama dillerine yakınsayan bir ortam yarattığını savunmaktadır. Berg ve diğerleri (2016), söz konusu sürecin salt örgütsel bir dönüşüm olmadığını; denetim ve sıralama sistemlerinin kurumsal özerkliği kısıtlayan ve kurumlar arası farklılığı tutarsızlık olarak kodlayan bir "yumuşak yönetişim" biçimine evrildiğini ileri sürmektedir. Shin ve Jung (2014), 19 yükseköğretim sistemi üzerinde yürüttükleri karşılaştırmalı çalışmada piyasa odaklı yönetim reformlarının kurumsal çeşitlilik üzerindeki baskıyı sistematik biçimde artırdığını göstermiş; piyasa gücünün yüksek olduğu sistemlerde akademik özgünlüğün belirgin şekilde gerilediğini ortaya koymuştur.

Bu tarihsel zemin üzerine üretken yapay zekâ sistemleri, homojenleşme baskısına niteliksel açıdan yeni bir mekanizma eklemiştir. Shumailov ve diğerleri (2024), büyük dil modellerinin kendi çıktılarıyla yinelemeli biçimde beslendiğinde özgün eğitim dağılımının istatistiksel kuyruklarını kaybettiğini deneysel olarak ortaya koymuştur. Erken nesillerde nadir olaylar silinirken ileri nesillerde dağılım, asıldan sapan düşük varyanslı bir ortalamaya çökmektedir. Alemohammad ve diğerleri (2023), bu süreci "Model Otofaji Bozukluğu" olarak kavramsallaştırarak her nesilde yeterli taze gerçek veri bulunmaması hâlinde kalite ve çeşitliliğin birlikte düştüğünü göstermiştir. Yükseköğretim bağlamına çevrildiğinde bu bulgu somut bir uyarı taşımaktadır: Kurumlar kalite güvencesi süreçlerinde (kurumsal iç değerlendirme raporu yazımında, öz değerlendirmede, politika metni üretiminde vb.) yapay zekâ destekli içeriğe artan ölçüde başvurduğunda, nadir ama değerli kurumsal pratikler giderek görünmezleşmekte; raporlama dili istatistiksel ortalamanın tekdüze yörüngesine girmektedir.

Bu risk, özellikle KİDR ve öz değerlendirme metinlerinde somut biçimde görünür hale gelir. Örneğin farklı fakültelerin raporlarında "Fakültemiz kalite kültürünü içselleştirmiş olup paydaş katılımına önem vermektedir" biçiminde birbirine neredeyse özdeş cümlelerin yer alması, biçimsel olarak olgun fakat bağlamsal olarak zayıf bir kalite dili üretir. Buna karşılık organik varyasyon odaklı bir raporlama dili, aynı iddiayı yerel kanıtla ilişkilendirir: "Fakültemizde 2025 yılında staj yapılan üç yerel kurumdan yapılandırılmış geri bildirim alınmış; bu geri bildirimler sonucunda üçüncü sınıf uygulama dersine saha raporu yazımı modülü eklenmiştir." İlk ifade çıplak tekrar ve varyant kapanmasına, ikinci ifade ise giyinik tekrar ve kanıta dayalı bağlamsal farklılaşmaya örnektir.

Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın temel kalite güvencesi belgesi olan ENQA, ESU, EUA ve EURASHE [ESG], ESG (2015, "amaçla uyumluluk" ilkesiyle kurumların farklı misyon ve bağlamlara göre kendi kalite standartlarını tanımlayabilmesine zemin hazırlamakta; kalite güvencesinin hem hesap verebilirlik hem sürekli iyileştirme boyutu taşıması gerektiğini ve paydaş beklentilerine yanıt vermesi şartını açıkça ortaya koymaktadır. Türkiye bağlamında YÖKAK Değerlendirme Ölçütleri (Sürüm 3.1), liderlik, eğitim-öğretim ve toplumsal katkı alanlarında kurumların özgün misyon ve yerel ihtiyaçlara yanıt üretmesini kalite koşulu olarak tanımlamaktadır. Ne var ki her iki çerçeve de yapay zekâ kaynaklı algoritmik homojenleşmeyi ölçen ya da varyant kapanmasına karşı kurumsal koruma sağlayan mekanizmalardan yoksundur. Çeşitliliği değerli gören ilkeler, bu değerin teknik süreçlerde nasıl riske girdiğini kapsamamaktadır.

Alanyazın incelendiğinde, yapay zekâ ve kalite güvencesi kesişimini ele alan çalışmaların ağırlıklı olarak etkinlik, erişilebilirlik ve etik boyutlara odaklandığı; YZ'nin kalite karar süreçlerinde ürettiği otorite etkilerini ve bu etkilerin kurumsal çeşitliliği nasıl daralttığını birlikte ele alan kapsamlı bir kuramsal çerçevenin eksikliği dikkat çekmektedir. Yapay zekânın arayüz temelli sürekli erişilebilirlik, epistemik üstünlük yanılsaması ve kişiselleştirilmiş yönlendirme aracılığıyla (Ridley, 2024, s. 972; Singler, 2020, s. 945–955) kurumsal muhakemenin yerini alabilen bir otorite rejimi ürettiğine ilişkin ilk sistematik çözümleme bu alanyazın boşluğuna yönelik özgün bir müdahale sunmayı amaçlamaktadır.

Bu çalışmanın amacı, üretken yapay zekâ sistemlerinin kalite güvencesi süreçlerine entegrasyonunun yükseköğretimde yarattığı varyant kapanması ve otorite kayması risklerini kuramsal olarak çözümlemek ve söz konusu risklere karşı kurumsal çeşitliliği koruyan operasyonel

bir model önerisini geliştirmektir. Araştırmada üç alt probleme yanıt aranmaktadır: (AP1) Yapay zekânın istatistiksel ortalamaya dayalı üretimi yükseköğretimde nasıl bir varyant kapanması riski yaratmaktadır? (AP2) Yapay zekânın kalite yönetiminde ürettiği gayrişahsî karizma ve arayüz temelli otorite kurumsal muhakemeyi nasıl tehdit etmektedir? (AP3) Organik Varyasyon Odaklı Kalite Modeli kurumsal çeşitliliği korumaya yönelik hangi operasyonel çerçeveyi sunmaktadır?

YÖNTEM

Çalışma, mevcut alanyazının eleştirel sentezi ve disiplinlerarası kavramsal bütünleştirme yoluyla özgün bir analitik çerçeve inşa etmeyi amaçlayan kuramsal/kavramsal analiz deseninde tasarlanmıştır. Ampirik veri toplamak yerine birden fazla teorik geleneğin yapısal ilişkilerini çözümleyen ve aralarında sistematik bağlantılar kurarak yeni kavramsal önermeler üreten bu desen, normatif kalite standartları ile kültür ve teknoloji kuramlarının kesişimini ele almak için uygun bir yöntemsel zemin sunmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın veri kaynakları dört kümede yapılandırılmıştır.[1] Birinci küme halkbilimi ve varyant kuramını kapsamaktadır: Lord (1971) ve Honko (2000) sözlü icranın değişken doğasını ve organik varyasyon ilkesini; Bauman (1975) performansın bağlama duyarlı yeniden üretimini; Deleuze (2017) çıplak tekrar ile giyinik tekrar ayrımını; İvanov ve Toporov (1976) ise folklorik yapılarda invariant-transformasyon ilişkisini ele almaktadır. Bu küme, organik varyasyon kavramının kuramsal kökenini sağlamaktadır. İkinci küme algoritmik kültür ve sosyoloji alanını kapsamaktadır: Striphas (2015) algoritmik kültürü; Beer (2019) veri pratiklerinin kurumsal yapıları nasıl yeniden biçimlendirdiğini; Merton (1951) sosyal sistemlerdeki ritüelcilik ve kurumsal sapma dinamiklerini; Seaver (2022) ise algoritmaların kültürel tercihleri nasıl şekillendirdiğini incelemektedir. Üçüncü küme teknik yapay zekâ literatüründen oluşmaktadır: Shumailov ve diğerleri (2024), Alemohammad ve diğerleri (2023) ile NIST AI 600-1 (2024) model çöküşü mekanizmalarını ve üretken YZ'ye özgü riskleri çözümlemektedir. Dördüncü küme normatif kalite güvencesi çerçevelerini kapsamaktadır: ESG (2015), YÖKAK Değerlendirme Ölçütleri (Sürüm 3.1), YÖKAK Değerlendirme Programları Kılavuzu (Sürüm 3.3) ve NIST AI 100-1 (2023).

Analiz üç aşamada yürütülmüştür. Birinci aşamada kavramsal haritalama yapılmış; dört kümedeki terimler, argümanlar ve açıklama biçimleri arasındaki yapısal ilişkiler belirlenmiştir. İkinci aşamada tematik çapraz analiz gerçekleştirilmiş; farklı disiplinlerin "tekrar," "varyant," "otorite" ve "kalite" kavramlarına getirdiği açıklamalar karşılaştırılmıştır. Üçüncü aşamada normatif sentez yapılmış; ortaya çıkan kavramsal örüntüler YÖKAK-ESG-NIST ekseninde operasyonel model bileşenlerine dönüştürülmüştür.

[1] Çalışma ampirik örneklem üzerinden yürütülmediği için kullanılan örnekler istatistiksel temsil amacı taşımamaktadır. Bunun yerine, kuramsal önermeleri görünür kılmak amacıyla analitik örneklendirme stratejisi benimsenmiştir. Analitik örnekler üç eksende çeşitlendirilmiştir: kurum tipi bakımından bölgesel kamu üniversitesi, araştırma üniversitesi ve vakıf üniversitesi; kalite alanı bakımından eğitim-öğretim, ölçme-değerlendirme, KİDR, öğrenci danışmanlığı, araştırma ve toplumsal katkı; risk türü bakımından ise varyant kapanması, kanıt kökeni zayıflaması, yapay zekâ kaynaklı otorite kayması ve zararlı varyant üretimi. Bu örnekler, modelin ampirik olarak sınandığını göstermek için değil, kavramsal ayrımların yükseköğretim kalite güvencesi bağlamındaki karşılıklarını belirginleştirmek için kullanılmıştır.

Geçerlik kaynak üçgeniyle teminat altına alınmaya çalışılmıştır. Her temel önerme, birbirinden bağımsız en az iki farklı disipliner kümeden kanıtla ilişkilendirilmiştir. Güvenirlik ise kavramsal tutarlılık yoluyla sağlanmış; terimler makale boyunca sabit tanımlarla kullanılmış ve farklı bölümlerdeki açımlamalar aynı analitik çerçeve içinde tutulmuştur.

BULGULAR

Algoritmik Üretim Mantığı ve Yükseköğretimde Varyant Kapanması

Üretken yapay zekâ sistemleri, olasılıksal örüntüleme yoluyla yüksek frekanslı çıktıları yeniden üretme, düşük frekanslı özgün örnekleri ise sistematik olarak eleme eğilimi taşımaktadır. Hintze ve diğerleri (2025), otonom üretim döngüleri üzerinde yürüttükleri çalışmada YZ sistemlerinin kendi çıktılarıyla beslendiğinde ürün çeşitliliğinin belirgin biçimde daraldığını göstermiştir. Doshi ve diğerleri (2024), YZ öneri sistemleriyle etkileşime giren bireylerin fikir üretiminin zamanla diğer kullanıcılarla yakınsadığını ve özgün alternatiflerin azaldığını deneysel olarak ortaya koymuştur. Seaver (2022), algoritmaların yalnızca içerikleri sıralamakla kalmayıp üretim pratiklerini doğrudan biçimlendirdiğini göstermektedir. Bu bulgular yükseköğretim bağlamında somut bir riske işaret etmektedir. Kurumsal iç değerlendirme raporu yazımında, öz değerlendirmede ve politika metni üretiminde yapay zekâ araçlarına artan ölçüde başvurulduğunda algoritmik üretim, birimlerin bağlamsal yanıtlarını ortalama söyleme yakınsatmakta; nadir ama kurumsal açıdan kritik pratikler görünmezleşmektedir.

Deleuze (2017), tekrarın iki biçimini ayrıştırmaktadır. Özdeşin yeniden üretimi olan çıplak tekrar ile bağlama duyarlı yeni anlam üreten giyinik tekrar. Lord'un (1971) formül-gelenek analizi ve Honko'nun (2000) organik varyasyon kavramı, folklorik gelenekte tekrarın her performansta farklı anlam katan bağlamsal bir üretim biçimi olduğunu ortaya koymaktadır; bu geleneğe göre varyant hata değil kültürel canlılığın kendisidir. Algoritmik üretim ise yapısal olarak çıplak tekrar üretmektedir. Bağlamsal farklılıkları ödüllendirmez, istatistiksel merkezi optimize eder. Merton'ın (1951) ritüalizm kavramı kurumsal karşılığını belirginleştirir. Kurumsal amaçların yerini araçların aldığı durumlarda normlar içi boş rutinlere dönüşür. Yapay zekâ destekli kalite raporlaması bu dinamiği pekiştirme potansiyeli taşımaktadır; biçimsel tutarlılık güvence altına alınırken bağlamsal özgünlük yitirilmektedir.

Gayrişahsî Karizma ve Kalite Yönetiminde Otorite Kayması

Weber (2017), otoriteyi geleneksel, yasal-ussal ve karizmatik olmak üzere üç ideal tip çerçevesinde çözümlemektedir. Karizmatik otorite, olağanüstü niteliklerin bir kişide cisimleşmesine dayanmakta ve bedensel varlık gerektirmektedir. Eisenstadt (1968), karizmanın rutinleştirilerek kurumsal yapılara aktarılabileceğini ve bireyselden kopuk karizma biçimlerinin nesiller arasında işlev sürdürebildiğini göstermiştir. Üretken yapay zekâ bu çizgide yeni bir aşama temsil etmektedir: Otorite artık ne bedene ne kuruma, yalnızca arayüzün yapısal özelliklerine aittir.

Tablo 1. Algoritmik Üretim ve Organik Varyant Üretiminin Karşılaştırmalı Yapısı

Boyut	Algoritmik Üretim	Organik Varyant Üretimi
Çıktı mantığı	İstatistiksel ortalamaya yakınsama	Bağlama duyarlı özgün yanıt
Kuyruk tutumu	Nadir örüntüleri eler	Nadir örüntüleri korur
Bağlam ilişkisi	Bağlamı genelleştirir	Bağlamı anlam kaynağı olarak tanır
Hafıza biçimi	Sentetik veri döngüsü	Kümülatif kolektif deneyim
Tekrar türü	"Çıplak tekrar"	"Giyinik tekrar"

Giddens (1990), geç modern dönemde bireylerin hesap sormanın kolaylaşmadığı soyut uzman sistemlerine artan güven duyduğunu ve bu güvenin ontolojik güvenliğin temeli işlevi gördüğünü savunmaktadır. Yapay zekânın sürekli erişilebilirlik, tutarlı yanıt kapasitesi ve çelişki üretmeme özellikleri epistemik üstünlük yanılsaması yaratmaktadır. Crawford (2021), büyük veri altyapıları üzerine kurulu YZ sistemlerinin enformasyon asimetrisini görünmez bir otorite biçimine dönüştürdüğünü; bu otoritenin herhangi bir liderlik figüründen değil sistemin yapısal konumundan kaynaklandığını göstermektedir. Yükseköğretim kalite süreçlerinde bu dinamik otorite kayması olarak tezahür etmektedir. Kurumsal belgelerde YZ önerisinin sorgulanmadan benimsenmesi, karar muhakemesini sessizce arayüze devretmektedir. Örneğin öğrenci danışmanlığında kullanılan bir yapay zekâ sistemi, ders kayıt tarihleri, yönetmelik maddeleri veya başvuru adımları hakkında ilk yönlendirme yapıyorsa destekleyici bir araç işlevi görür. Ancak aynı sistemin mezuniyet riski, ders bırakma kararı, burs kaybı, psikolojik kırılganlık, etik ihlal ya da itiraz süreci gibi yüksek etkili karar alanlarında nihai otorite gibi kullanılması otorite kayması üretir. Bu nedenle organik ve denetlenebilir kullanımda yapay zekâ yalnızca ön bilgilendirme ve sınıflandırma yapmalı; öğrencinin hakkını, akademik ilerleyişini veya psikolojik güvenliğini etkileyen kararlar mutlaka insan danışman, kurul veya ilgili uzman tarafından gerekçeli biçimde verilmelidir. Söz konusu sürecin sosyal pekiştirici boyutu, "YZ böyle önerdi" anlatılarının kurum içinde dolaşımıyla işlemekte; bu dolaşım dijital memorat dinamikleri aracılığıyla YZ'nin güvenilirliğini anlatısal kanıt olarak inşa etmektedir. NIST AI 100-1 (2023), insan-YZ rol ayrımının açıkça tanımlanması gereğini ve bu ayrımın belirsizleştiği durumlarda öngörülemeyen risk birikimlerinin kaçınılmaz olduğunu kaydetmektedir.

Organik Varyasyon Odaklı Kalite Modelinin Yapısı

Honko'nun (2000) "kalın külliyat" ilkesi (bir kültürel geleneğin canlılığının az sayıda temsili örnek yerine geniş ve çeşitli varyant havuzuyla ölçüleceği) kurumsal kalite güvencesine aktarıldığında kalite anlayışı köklü biçimde dönüşmektedir. Bağlama özgü yaratıcı yanıt kapasitesi olarak organik varyasyon (Honko, 2000), kalite güvencesi bağlamında kurumların benzer durumları özgün yollarla çözme kapasitelerini ifade etmektedir. Bu temelden hareketle önerilen Genişletilmiş Organik Varyasyon Odaklı Kalite Modeli (G-OVOKM), kaliteyi çekirdek güvencelerle uyumlu olmak koşuluyla bağlamda yüksek değer üreten izlenebilir varyantların kurumsal olarak desteklenmesi ve değerlendirilmesi şeklinde tanımlanabilir.

Modelin kavramsal mimarisi üç ayrımı gerektirmektedir. Çekirdek değişmez/sabit, misyondan bağımsız olarak gevşetilemeyecek asgari kalite, etik ve akademik dürüstlük koşuludur; ESG (2015)

kalite politikası standardı (Standart 1.1) ve YÖKAK Değerlendirme Ölçütleri misyon ve stratejik amaçlar kriteri (A.2) bu koşulların normatif zeminini oluşturmaktadır. Organik varyant, çekirdek değişmez/sabite aykırı düşmeden bağlama özgü daha iyi sonuç üreten, kanıtı olan ve geri döndürülebilir yerel uygulamadır. Zararlı varyant ise kısa vadede özgün görünse de eşitlik, güvenlik veya bilgi bütünlüğünde bozulma yaratan sapmadır. G-OVOKM skoru aşağıdaki ağırlıklı formülle hesaplanabilir:

G-OVOKM = 0,25 × Çekirdek Güvence + 0,20 × Bağlamsal Uygunluk + 0,20 × Varyant Çeşitliliği ve Kuyruk Koruma + 0,15 × Kanıt Kökeni ve İzlenebilirlik + 0,10 × İnsan Denetimi ve İtiraz + 0,10 × Sonuç ve Öğrenme

Tablo 2. Çekirdek değişmez, organik varyant ve zararlı varyant ayrımına ilişkin analitik örnekler

Alan	Çekirdek değişmez	Organik varyant	Zararlı varyant
Ölçme-değerlendirme	Şeffaf rubrik, ilan edilmiş ölçüt, itiraz hakkı	Portfolyo, saha raporu, sözlü savunma, proje temelli değerlendirme	Keyfî ve kayıtsız puanlama
KİDR	Kanıta dayalı raporlama	Nadir varyant kutusu	YZ ile üretilmiş genel başarı dili
Danışmanlık	Nihai insan sorumluluğu	YZ destekli ön yönlendirme	YZ cevabını nihai karar saymak
Toplumsal katkı	Etik ilke, paydaş katılımı, karşılıklı fayda	Yerel sorun odaklı proje	Fotoğraf/etkinlik sayısı için göstermelik faaliyet
Araştırma	Bilimsel etik, yöntemsel açıklık	Nadir alan destek fonu	Sadece yüksek yayın sayısına göre destek
Program çıktısı	Mezun yeterliliklerinin korunması	Yerel sektörle yeniden yorumlama	Çıktının tamamen belirsizleşmesi
Akademik gelişim	Öğretim niteliğinin artırılması	Disipline özgü eğitici eğitimi	Herkese aynı genel seminer

Not: Bu tablo, modelin standartlaşma karşıtı olmakla birlikte sınırsız farklılaşmayı savunmadığını göstermektedir. Organik varyant, ancak çekirdek kalite ilkelerini ihlal etmediği, bağlamsal değer ürettiği ve kanıtla izlenebildiği ölçüde kalite değeri taşır. Bu sınır ortadan kalktığında farklılaşma organik varyant olmaktan çıkar ve zararlı varyanta dönüşür.

Kanıt Kökeni ve İzlenebilirlik boyutu NIST AI 600-1'in (2024) “provenance” ve bilgi bütünlüğü kategorilerine doğrudan karşılık gelmekte; kalite güvencesi kanıtlarının YZ tarafından üretilmiş sentetik içeriğe değil gerçek öğrenci geri bildirimi ve kurumsal ham veriye dayanması koşulunu ölçülebilir kılmaktadır. Modelin yedi ölçüm göstergesi Tablo 2'de sunulmaktadır.

Bu göstergeler yalnızca sayısal performans üretmek için değil, kalite güvence sisteminde görünmezleşen bağlamsal pratikleri tespit etmek için kullanılmalıdır. Örneğin Metin Benzerlik Skoru’nun yüksek çıkması, farklı fakülte ve program raporlarının aynı profesyonel fakat bağlamsız kalite diline yaklaştığını gösterebilir. Kanıt Kökeni Oranı’nın düşük olması, KİDR bulgularının öğrenci geri bildirimi, ders ürünü, saha gözlemi, dış paydaş tutanağı veya kurul kararı gibi birincil kanıtlardan yeterince beslenmediğine işaret eder. İnsan Denetimi Oranı’nın düşük, Otorite Kayması Riski’nin yüksek olması ise yapay zekâ destekli önerilerin kurumsal muhakeme yerine geçtiğini gösteren erken uyarı sinyali olarak değerlendirilmelidir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Algoritmik sistemlerin kalite güvencesine entegrasyonundan kaynaklanan homojenleşme baskısı kurumsal bağlamda köksüz bir yenilik değildir. Yapay zekâ bu baskıyı niteliksel olarak dönüştürmektedir: NPM döneminde standartlaşma dışarıdan dayatılan değerlendirme kriterleri aracılığıyla işlerken, YZ destekli belge üretiminde standartlaşma yazı sürecinin içinden tercih değil kolaylık olarak ortaya çıkmaktadır. Han'ın (2015) "aşırı olumluluk" çözümlemesi bu dinamiği kavramsal olarak açıklamaktadır. Yasak ve kısıtlama yoluyla değil sonsuz optimizasyon baskısı aracılığıyla işleyen sistemler bireyleri veya kurumları farklılaşmayı seçmekten vazgeçirecek bir konfor sarmalı içine çeker. Yapay zekâ kalite araçları benzer bir işlev üstlenmektedir: Özgün ifadeyi yasaklamak yerine jenerik olanı daha verimli, daha profesyonel ve daha "kaliteli" hissettirmektedir.

Tablo 3. G-OVOKM Ölçüm Göstergeleri

Gösterge	Tanım	Başlangıç Yorumu
Varyant Çeşitlilik Endeksi	Özgün pratiklerin dağılım çeşitliliği (Shannon entropisi)	Düşük değer homojenleşme sinyalidir
Nadir Kuyruk Koruma Oranı	Koruma altındaki nadir varyant / tespit edilen nadir varyant	Düşük oran kuyruk kaybı riskine işaret eder
Bağlamsal Uygunluk Puanı	Varyantın misyon ve paydaş ihtiyacına uyumu	Yüksek puan misyon uyumunu gösterir
Kanıt Kökeni Oranı	Birincil veri dayanaklı bulgu / toplam bulgu	Sentetik raporlamaya bağımlılığı sınırlar
İnsan Denetimi Oranı	Gerekçeli insan incelemeli karar / YZ destekli karar	Düşük oran otorite kayması riskidir
Otorite Kayması Riski	İtirazsız benimsenen YZ önerisi / toplam YZ önerisi	Yüksek değer arayüz bağımlılığını gösterir
Metin Benzerlik Skoru	KİDR ve politika metinlerinin birimler arası semantik tekdüzeliği	Çok yüksek skor varyant kapanması göstergesidir

Not. Gösterge tasarımı NIST AI 600-1 (2024) ve YÖKAK Değerlendirme Ölçütleri (Sürüm 3.1) temel alınarak geliştirilmiştir.

G-OVOKM, ESG ve YÖKAK çerçeveleriyle hem örtüşmekte hem de onları tamamlamaktadır. ESG'nin (2015) "amaçla uyumluluk" ilkesi kurumsal çeşitliliği meşrulaştırmakta; YÖKAK Değerlendirme Programları Kılavuzu (Sürüm 3.3), kurumsal dış değerlendirme sürecinde misyona özgü pratiklerin görünür kılınmasını beklemekte ancak bu pratiklerin sistemli biçimde envanterlenmesini ve YZ baskısına karşı korunmasını zorunlu kılan mekanizmaları içermemektedir. Mevcut çerçeveler kurumların kalite sistemine sahip olup olmadığını sorarken, G-OVOKM bu sistemlerin özgün varyant üretip üretmediğini ve üretilmiş varyantların algoritmik baskı karşısında görünür kalıp kalmadığını sormaktadır. Hesap verebilirlikten kalite kültürüne geçiş ESG ile sağlanmıştır; G-OVOKM'nin katkısı bu çizgiyi kalite kültüründen varyant ekolojisine taşımaktır: Kurumun sahici deneyiminden üretilen nadir ama değerli pratiklerin aktif olarak izlendiği, korunduğu ve ölçeklendiği canlı bir çeşitlilik sistemi.

Modelin farklı kurum tiplerinde farklı organik varyantlar üretmesi beklenir. Bölgesel bir kamu üniversitesinde organik varyant, bölgenin tarım, afet, göç, sanayi veya kültürel miras sorunlarına bağlı saha dersleri, yerel paydaşlarla yürütülen staj modelleri ve bölgesel sorun odaklı bitirme projeleri biçiminde ortaya çıkabilir. Bir araştırma üniversitesinde model, yalnızca yüksek yayın

hacmine sahip alanları değil düşük frekanslı fakat yüksek özgünlük taşıyan araştırma kümelerini koruma altına alan nadir alan destek fonlarıyla çalışabilir. Bir vakıf üniversitesinde ise yapay zekâ destekli öğrenci rehberliği, yalnızca ilk yönlendirme ve bilgi sınıflandırmasıyla sınırlı tutulup akademik karar, burs uyuşmazlığı, psikolojik risk ve itiraz süreçleri insan denetimine bırakıldığında organik varyant niteliği kazanır. Bu üç senaryo, modelin tek bir iyi uygulama kalıbı önermediğini; çekirdek güvenceleri koruyarak kurumsal bağlama göre farklı kalite cevapları ürettiğini göstermektedir.

Hayles (2017), bilişsel süreçlerin bilinçli ve bilinçdışı düzeylerde birlikte işlediğini; teknik sistemlerin her iki katmana da nüfuz ettiğini öne sürmektedir. Bu çerçeve kurumsal kalite güvencesine uygulandığında, varyant kapanmasının herhangi bir kurumsal kararın ürünü olmaksızın nasıl gelişebildiğini açıklamaktadır: YZ önerilerini kabul etme, YZ tarafından biçimlendirilen ifadeleri benimseme, ham veri yerine YZ sentezini aktarma gibi küçük ve bilinçsiz tercihler zamanla kurumun belgeleme pratiklerini dönüştürmektedir. G-OVOKM'nin insan denetimi ve itiraz bileşeni bu nedenle yalnızca rasyonel bir prosedür güvencesi değil aynı zamanda epistemolojik bir müdahaledir: YZ destekli pratiklere kasıtlı duraklamalar ve eleştirel sorgulama anları yerleştirerek kurumsal muhakemenin kendini yeniden kurmasına zemin hazırlamaktadır.

Bu çalışmanın başlıca sınırlılığı G-OVOKM'nin kuramsal bir öneri olmasıdır; önerilen ölçüm araçları Delphi süreçleri, değerlendiriciler arası tutarlılık testleri ve kurumsal pilot uygulamalar aracılığıyla ampirik doğrulamaya ihtiyaç duymaktadır. İkinci sınırlılık ölçek bağımlılığıdır. Model Türkiye'nin YÖKAK-ESG uyumlu orta ve büyük ölçekli kurumları gözetilerek tasarlanmış olup küçük ölçekli veya uluslararası bağlamlardaki uyarlanabilirliği sınanmamıştır. Üçüncü sınırlılık, Varyant Çeşitlilik Endeksi ve Metin Benzerlik Skoru gibi göstergelerin kurumlar arasında karşılaştırılabilir biçimde ölçülmesini gerektirdiği hâlde bu verinin rutin kurumsal süreçlerde standart formda mevcut olmayabileceğidir.

Sonuç

Bu çalışma üç araştırma sorusuna şu yanıtları üretmiştir. Birincisi, yapay zekânın istatistiksel ortalamaya yakınsayan algoritmik üretimi yükseköğretimde kurumsal belgeleme süreçlerini “çıplak tekrar” mantığına tabi kılmakta; kültürel canlılığın taşıyıcısı olan nadir kurumsal pratikleri sistematik olarak görünmezleştirmektedir. İkincisi, YZ'nin arayüz temelli otoritesi geleneksel karizmatik otorite tipolojisinin dışında kalan gayrişahsî bir yapıya sahiptir; epistemik üstünlük yanılsaması ve dijital memorat dinamikleriyle pekişen bu yapı kurumsal muhakemeyi sessizce etkileyebilmektedir. Üçüncüsü, G-OVOKM çekirdek değişmez/sabit, organik varyant ve zararlı varyant ayrımına dayanan altı boyutlu yapısı ve yedi ölçüm göstergesiyle YÖKAK, ESG ve NIST çerçeveleriyle uyumlu ve ampirik olarak test edilebilir bir kalite çerçevesi sunmaktadır. Kalite yönetimini monologdan çok sesliliğe taşıma çağrısı, algoritmik otomasyonun varlığında salt bir söylemsel tercih değildir; kurumsal çeşitlilik ve epistemik sağlamlık için bir zorunluluktur. Gelecek araştırmalar, modeli ölçek temelli ampirik testlere (özellikle farklı misyonlardaki kurumların kurumsal iç değerlendirme raporlarında metin benzerliğinin boylamsal ölçümlerine) taşıyarak bu kuramsal öneriyi kanıt temelli bir kalite pratiğine dönüştürebilir.

KAYNAKLAR

Alemohammad, S., Casco-Rodriguez, J., Luzi, L., Humayun, A. I., Babaei, H., LeJeune, D., Siahkoohi, A., & Baraniuk, R. G. (2023). *Self-consuming generative models go MAD* [Ön baskı]. arXiv. https://arxiv.org/abs/2307.01850

Bauman, R. (1975). Verbal art as performance. *American Anthropologist*, *77*(2), 290-311. https://doi.org/10.1525/aa.1975.77.2.02a00030

Beer, D. (2019). *The data gaze: Capitalism, power and perception*. Sage.

Berg, L. D., Huijbens, E. H., & Larsen, H. G. (2016). Producing anxiety in the neoliberal university. *The Canadian Geographer/Le Géographe Canadien*, *60*(2), 168-180. https://doi.org/10.1111/cag.12261

Crawford, K. (2021). *Atlas of AI: Power, politics, and the planetary costs of artificial intelligence*. Yale University Press.

Deleuze, G. (2017). *Fark ve tekrar* (B. Yıldırım, Çev.). Norgunk.

Doshi, A. R., & Hauser, O. P. (2024). *Generative AI enhances individual creativity but reduces the collective diversity of novel content*. Science Advances, 10(28), eadn5290. https://doi.org/10.1126/sciadv.adn5290

Eisenstadt, S. N. (Ed.). (1968). *Max Weber on charisma and institution building: Selected papers*. University of Chicago Press.

ENQA, ESU, EUA, & EURASHE. (2015). *Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area (ESG)*. Brussels. https://www.enqa.eu/esg

Giddens, A. (1990). *The consequences of modernity*. Polity Press.

Han, B.-C. (2015). *The burnout society* (E. Butler, Çev.). Stanford University Press.

Hayles, N. K. (2017). *Unthought: The power of the cognitive nonconscious*. University of Chicago Press.

Hintze, A., Proschinger Åström, F., & Schossau, J. (2026) *Autonomous language-image generation loops converge to generic visual motifs*. Patterns, 7(1), 101451. DOI: 10.1016/j.patter.2025.101451.

Honko, L. (2000). Thick corpus and organic variation: An introduction. L. Honko (Ed.), *Thick corpus, organic variation and textuality in oral tradition* içinde (s. 3-28). Finnish Literature Society.

İvanov, V. V., & Toporov, V. N. (1976). Folklore and mythology: The problem of constants and variants. P. Maranda (Ed.), *Soviet structural folkloristics* içinde (s. 215-238). Mouton.

Lord, A. B. (1971). *The singer of tales*. Atheneum.

Merton, R. K. (1951). *Social theory and social structure: Toward the codification of theory and research*. Free Press.

National Institute of Standards and Technology. (2023). *Artificial intelligence risk management framework (AI RMF 1.0)* (NIST AI 100-1). ABD Ticaret Bakanlığı. https://doi.org/10.6028/NIST.AI.100-1

National Institute of Standards and Technology. (2024). *Artificial intelligence risk management framework: Generative artificial intelligence profile* (NIST AI 600-1). ABD Ticaret Bakanlığı. https://doi.org/10.6028/NIST.AI.600-1

Ridley, M. (2024). Informing algorithmic literacy through user folk theories. College & Research Libraries, 85(7), 966–982. https://doi.org/10.5860/crl.85.7.966

Seaver, N. (2022). *Computing taste: Algorithms and the makers of music recommendation*. University of Chicago Press.

Singler, B. (2020). Blessed by the algorithm: Theistic conceptions of artificial intelligence in online discourse. AI & Society, 35(4), 945–955. https://doi.org/10.1007/s00146-020-00968-2

Shin, J. C., & Jung, J. (2014). Academics job satisfaction and job stress across countries in the changing academic environments. *Higher Education*, *67*(5), 603-620. https://doi.org/10.1007/s10734-013-9668-y

Shumailov, I., Shumaylov, Z., Zhao, Y., Gal, Y., Papernot, N., & Anderson, R. (2024). AI models collapse when trained on recursively generated data. *Nature*, *631*, 755-759. https://doi.org/10.1038/s41586-024-07566-y

Striphas, T. (2015). Algorithmic culture. *European Journal of Cultural Studies*, *18*(4-5), 395-412. https://doi.org/10.1177/1367549415577392

Vostal, F. (2016). *Accelerating academia: The changing structure of academic time*. Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9781137473608

Weber, M. (2017). *Ekonomi ve toplum* (L. Boyacı, Çev., 1. Cilt). Yarın Yayınları.

Yükseköğretim Kalite Kurulu. (t.y.-a). *Değerlendirme ölçütleri (Sürüm 3.1)*. https://www.yokak.gov.tr/documents/national-doc/YOKAK_Degerlendirme_Olcutleri_3.1.pdf

Yükseköğretim Kalite Kurulu. (t.y.-b). *Değerlendirme programları kılavuzu (Sürüm 3.3)*. https://www.yokak.gov.tr/kurumsal-akreditasyon-programi/

THEQC

ICQAA 2026

Conference Abstracts and Full Proceedings Book

Cover Design: B. Ruhsar KAVASOĞLU